

Himmelriket, Kyrkan + Det viktigaste: det läromässiga innehållet

Språket, bearbetningar – rena rim – assonans

Tala till varandra med psalmer, hymner och andlig sång.

Psalmens språk, det är alltså talspråket. Det finns ju också ett talspråk som används vid högtidliga tillfällen. Ett språk också för högtidspsalmer. Men i stort tycker jag att psalmerna och visorna ska ha ett vardagsnära språk.

Om vi så tänker på att psalmen ska vara till vägledning, i gamla översättningar stod det ”till undervisning”. Man kan inte hålla en lektion, där hälften av orden är obegripliga för skolbarnen. Därför har praktiskt taget alla varit eniga om att det behövs en revisions – bearbetning av de gamla psalmerna, för att de ska bli användbara...

Jag har ägnat den mesta delen av mina sista 6-7 åren åt bearbetning och nytolkning av gamla psalmer, mest av de äldsta från 1500 -1600 talen.

De har alltid betraktats som kärnbeståndet i vår psalmbok. Särskilt reformationspsalmen. Luthers psalmer var stora nyskapelser, till mål och språk genom att han tog in balladen, folkvisan, dramat och en blandning av det nyöversatta bibelordet och ett vardagsspråk. Tonen och språket i en vers kan låta så här ;

” O gläd dig Guds församling nu / kom låt oss med varandra /
av allt vårt hjärta tacka Gud / och sjunga allesamman /
om kärleken som han oss gav / om frälsning ljuvligt underbar /
som kostat Gud så mycket. ”

Vad vi i kommittén gjort med denna viktiga psalmgrupp är inte att ändrat de gamla psalmerna, utan att vi har återställt dem till mycket större trohet mot originalen . Det fick också kommittén ett starkt erkännande för i remissyttranden på förslaget 81 från universitet, domkapitel, kyrkans ungdom med flera instanser.

Under nära 300 år har de här psalmerna sjungits i översättningar som mycket nära, ofta rad för rad är följsamma återgivningar av originalen. Det kunde man klara därför att man inte var bunden av de rena rimmen, utan kunde ersätta dem med vokalrim och assonanser, ofta av poetiskt värde.

Den stora förändringen kom med 1819 års psalmbok. Där gjordes de om till ett nytt psalmspråk. En massa rader blev fyllnadsrader, bara för att man skulle få rena rim. Där fanns rader och verser i Lutherpsalmer som det är otänkbart att Luther skulle ha kunnat skriva. Ändå står hans namn under.

Vi kan ta en vers ur psalm 134 : ” Kom helge Ande Herre Gud ”

En nästan ordagrann översättning lyder – den har exakt samma innehåll i den gamla svenska psalmboken..

” Kom Helge Ande Herre Gud
med nåd till din församling nu.
Oss dina goda gåvor giv
och med ditt ljus hos oss förbliv.
Från världens alla folk och språk
församlar Du ett folk som tror
på Jesus Kristus och hans ord.
Det sjunger alltid Gud ditt lov
Halleluja, halleluja.... ”

Det finns en stor kraft och en världsvid vision i den.

Jag kommer från en trakt som har en mycket stark gammalluthersk prägning. Det är en följd av de stora skogarnas isolering, att det inte kommit in några nyare strömningar.

Den bästa och finaste fromhet jag mött det är i min hemsöken.

Därför har jag tyckt att detta återställande av den gamla reformationspsalmen var det viktigaste jag sysslat med i psalmarbetet. Inte bara för min egen del. Det är ju ändå så att den nästan enda känning och direktkontakt församlingarna har med reformationen, har de genom att sjunga dessa psalmer. Där ska inte finnas några innehållsförändringar eller lärofalsifikat i de psalmerna, som utöver sitt innehållsliga värde har en större religiös inspiration och personlig äkthet än det mesta som skrivits senare...